

بررسی آیات قرآن درباره کسب روزی حلال

در تفسیر آیه 275 سوره بقره درباره رباخواران آمده است: رباخوار در قیامت همچون دیوانگان محشور می‌شود، چرا که در دنیا روش او باعث به هم خوردن تعادل جامعه شده است.

رباخوار در روز قیامت مانند دیوانگان محشور می‌شود
در تفسیر آیه 275 سوره بقره درباره رباخواران آمده است: رباخوار در قیامت همچون دیوانگان محشور می‌شود، چرا که در دنیا روش او باعث به هم خوردن تعادل جامعه شده است.

از دستورات دین مبین اسلام، کسب روزی حلال و پرهیز از مال حرام در زندگی است چراکه روزی حلال تاثیر مستقیمی بر زندگی انسان داشته و سعادتی و یا شقاوت را برای انسان رقم خواهد زد.

وقتی به امام صادق (ع) خبر دادند که فلانی رباخوار است، فرمود: اگر قدرت می‌داشتی گردش را می‌زدی. همچنان که حضرت علی علیه‌السلام وقتی با رباخواری مواجه شد، از او خواست توبه کند، وقتی توبه کرد او را رها کرد و به دنبال آن فرمود: رباخوار را باید از عمل خود توبه دهند، همچنان که از شرک توبه می‌دهند.

از امام باقر (ع) نقل شده است که فرمود: خبیث‌ترین درآمدها، رباخواری است و رسول خدا صلی الله علیه وآله فرموده‌اند: هرگاه خداوند اراده هلاک قریه‌ای را داشته باشد، رباخواری در آن قریه ظاهر می‌شود و خداوند، فرد رباخوار، وکیل، شاهد و کاتب ربا را لعنت کرده است از این رو در حدیث می‌خوانیم: رباخواران، در قیامت همچون دیوانگان محشور می‌شوند.

امام صادق (ع) علت تکرار آیات ربا را آماده سازی ثروتمندان برای کار خیر و صدقات می‌داند و می‌فرماید: چون از یکسو ربا را حرام است و از طرف دیگر کثرت و انباشتن ثروت به صورت راکد نیز حرام است، پس چاره‌ای برای ثروتمندان جز انفاق و یا کارهای تولیدی مفید باقی نمی‌ماند. همچنان که درباره علت تحریم ربا گفته‌اند: رباخواری مانع جریان پول در مسیر تولید و کارهای عام المنفعه است و به جای تلاش و فکر و بازو، فقط از سود پول بهره‌گیری می‌شود لذا ربا تحریم شده است.

از امام صادق (ع) روایت شده است که فرمودند: «لو کان الربا حللاً لترك الناس التجارات»؛ اگر ربا حلال بود، مردم کسب و کار را رها می‌کردند و از امام رضا علیه‌السلام نیز نقل شده است که فرمودند: اگر ربا شیوع پیدا کند راه قرض دادن بسته می‌شود ضمناً چون احتمال در دام ربا افتادن در امور اقتصادی زیاد است، در احادیث آمده است: «من اتجر بغير فقه فقد ارتطم فی الربا»؛ هرکس بدون دانش و آگاهی از مسائل تجاری وارد تجارت شود، گرفتار ربا می‌شود.
آثار ربا:

گرفتن پول اضافی، بدون انجام کاری مفید و یا مشارکت در تولید، نوعی ظلم و اجحاف است که موجب پیدایش دشمنی و قساوت می‌شود. ربا دهنده به دلیل بدهی‌های تصاعدی، گاهی ورشکست و مجبور به قبول انواع ذلت‌ها و اسارت‌ها می‌شود. ربا، تعادل جامعه را بر هم زده و موجب تقسیم جامعه به دو قطب مستکبر و مستضعف می‌شود.

با توجه به این آثار تخریبی، نه تنها در شریعت اسلام، بلکه در تمام ادیان آسمانی ربا تحریم شده است. اما برخی به بهانه‌هایی می‌خواهند ربا را توجیه کنند و به دنبال راه فرار هستند. کلاه شرعی ساختن، همانند حیل یهود برای گرفتن ماهی در روز شنبه، نوعی بازی بیش نیست و قرآن از این گونه بازی‌ها انتقاد کرده است. ربا، آثار تخریبی خود را دارد هرچند که جوامع انسانی آن را در سیستم اقتصادی خود پذیرفته باشند. علت پیشرفت جوامع غربی، توجه به علم و صنعت است، نه اینکه رباخواری موجب ترقی آنها شده باشد.

پیام‌ها:

1- رباخواران، از تعادل روحی و روانی برخوردار نیستند و جامعه را نیز از تعادل اقتصادی خارج می‌سازند. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

2- تشبیه بیع حلال به ربای حرام، نشانه عدم تعادل فکری آنان است. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ ... بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا»؛

3- شیطان، قدرت تصرف بر درون انسان را دارد. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

4- توجیه گناه، راه را برای انجام گناه باز می‌کند. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

5- تا قبل از ابلاغ تکلیف، مسئولیتی نیست. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

6- احکام الهی، برای پند و تربیت مردم است. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

7- قانون امروز، شامل گذشته افراد نمی‌شود. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

8- از گناه ناآگاهان اغماض می‌شود، ولی از آگاهان مغرض و مضر هرگز. «وَمَا يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»؛

منبع: فارس